

Decyzja Rady**z dnia 19 grudnia 2006 r.**

**dotycząca programu szczegółowego „Ludzie”,
wdrażającego siódmy program ramowy Wspólnoty Europejskiej
w zakresie badań, rozwoju technologicznego
i demonstracji (2007–2013)
(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2006/973/WE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 166 ust. 4,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego¹,uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²,

¹ Opinia z dnia 30 listopada 2006 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).
² Dz.U. C 18 z 8.8.2006, str. 10.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 166 ust. 3 Traktatu, decyzja nr 967/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. dotycząca siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007–2013)¹ (zwanego dalej „programem ramowym”) ma być wykonana przez programy szczegółowe, w których określono szczegółowe zasady ich realizacji, ustalono czas ich trwania i przewidziano środki uznane za niezbędne.
- (2) Program ramowy składa się z czterech rodzajów działań: międzynarodowej współpracy w określonych dziedzinach tematycznych („Współpraca”), badań inspirowanych przez naukowców („Pomysły”), wspierania kształcenia i rozwoju kariery naukowców („Ludzie”) oraz wspierania możliwości badawczych („Możliwości”). Działania w ramach części „Ludzie” będące działaniami pośrednimi należy realizować przez niniejszy program szczegółowy.
- (3) Do niniejszego programu szczegółowego należy stosować zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uczelni oraz zasady upowszechniania wyników badań określone dla programu ramowego (zwane dalej „zasadami uczestnictwa i upowszechniania”).

¹ Dz.U. L 391 z 30.12.2006, str. 19.

-
- (4) Program ramowy powinien uzupełniać działania prowadzone w państwach członkowskich oraz inne działania Wspólnoty, które są konieczne w ramach ogólnych strategicznych wysiłków na rzecz realizacji celów strategii lizbońskiej, oraz w szczególności działania dotyczące funduszy strukturalnych, rolnictwa, edukacji, szkoleń, kultury, konkurencyjności i innowacji, przemysłu, zdrowia, ochrony konsumentów, zatrudnienia, energii, transportu oraz środowiska.
 - (5) Działania dotyczące innowacji oraz małych i średnich przedsiębiorstw wspierane przez niniejszy program ramowy powinny uzupełniać działania podejmowane w ramach programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji, które przyczynią się do wyrównania różnic między badaniami a innowacjami oraz będą promować wszelkie formy innowacji.
 - (6) Wdrażanie programu ramowego może dać początek programom uzupełniającym, w których biorą udział tylko niektóre państwa członkowskie, udziałowi Wspólnoty w programach podejmowanych przez kilka państw członkowskich lub tworzeniu wspólnych przedsiębiorstw lub innych struktur w rozumieniu art. 168, 169 i 171 Traktatu.

- (7) Wymiar międzynarodowy jest podstawowym elementem zasobów ludzkich w zakresie badań i rozwoju w Europie. Zgodnie z art. 170 Traktatu w niniejszym programie szczegółowym mogą uczestniczyć państwa, które zawarły w tym celu odpowiednie umowy, oraz na poziomie projektów i na zasadzie wzajemnych korzyści – podmioty z państw trzecich i międzynarodowe organizacje współpracy naukowej. Ponadto we wszystkich działaniach jak również w szczególnych działaniach w ramach niniejszego programu szczegółowego mogą uczestniczyć indywidualni naukowcy z państw trzecich.
- (8) Działania badawcze prowadzone w ramach niniejszego programu powinny być zgodne z podstawowymi zasadami etycznymi, także z tymi, które znalazły swój wyraz w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
- (9) Realizacja programu ramowego powinna przyczyniać się do promowania zrównoważonego rozwoju.
- (10) Należy zapewnić należyte zarządzanie finansami programu ramowego oraz jego realizację w sposób jak najbardziej skuteczny i przyjazny dla użytkowników, zapewniając pewność prawną i dostępność programu dla wszystkich uczestników, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich¹ i zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE, Euratom) nr 2342/2002² ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania tego rozporządzenia finansowego, z wszelkimi przyszłymi zmianami.
- (11) Należy także przyjąć stosowne środki – proporcjonalne do interesów finansowych Wspólnot Europejskich – w celu monitorowania zarówno skuteczności przyznawanego wsparcia finansowego, jak i skuteczności wykorzystywania tych funduszy, aby zapobiec nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym; należy również podjąć kroki konieczne do odzyskania utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych środków, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia

¹ Dz.U. L 248 z 16.9.2002, str. 1.

² Dz.U. L 357 z 31.12.2002, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem Komisji (WE, Euratom) nr 1261/2005 (Dz.U. L 201 z 2.8.2005, str. 3).

1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich¹, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami² oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/1999 dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)³.

- (12) Środki niezbędne do wykonania niniejszej decyzji są głównie środkami zarządzania, dlatego też powinny zostać przyjęte zgodnie z procedurą zarządzania określoną w art. 4 decyzji Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającej warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji⁴. Z drugiej strony, z badaniami, w których są wykorzystywane embriony ludzkie i ludzkie zarodkowe komórki macierzyste wiążą się szczególne kwestie natury etycznej, przedstawione w art. 4 niniejszej decyzji, w związku z czym środki finansowania takich projektów należy przyjmować zgodnie z procedurą regulacyjną określoną w art. 5 decyzji Rady 1999/468/WE.

¹ Dz.U. L 312 z 23.12.1995, str. 1.

² Dz.U. L 292 z 15.11.1996, str. 2.

³ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, str. 1.

⁴ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23. Decyzja zmieniona decyzją 2006/512/WE (Dz.U. L 200 z 22.7.2006, str. 11).

- (13) Podczas realizacji niniejszego programu należy zwrócić odpowiednią uwagę na problematykę płci, jak również, między innymi, na warunki pracy, przejrzystość rekrutacji oraz rozwój kariery naukowców zatrudnionych przy projektach i programach finansowanych w ramach działań niniejszego programu, dla których ramy odniesienia stanowi zalecenie Komisji z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie Europejskiej Karty Naukowca oraz Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych, pamiętając jednocześnie o jego dobrowolnym charakterze.
- (14) Niniejszy program ma na celu stworzenie rzeczywistego europejskiego rynku pracy naukowców w ramach dalszego rozwoju i wdrażania zintegrowanej strategii zasobów ludzkich w dziedzinie badań i rozwoju w Europie na podstawie dokumentów „Strategia mobilności dla ERA”¹ i „Naukowcy w Europejskim Obszarze Badawczym: jeden zawód, wiele karier”², oraz uwzględnia konkluzje Rady dotyczące zasobów ludzkich w B+R z dnia 18 kwietnia 2005 r.
- (15) Program „Ludzie” ma na celu zwiększenie potencjału zasobów ludzkich B+R w Europie, zarówno jeśli chodzi o jakość, jak i ilość, w tym przez uznanie „zawodu” naukowca, tak by zachować doskonałość badań podstawowych i naturalny rozwój badań technologicznych oraz zachęcić naukowców europejskich do wyjazdów z Europy, przyjazdów do niej i do mobilności w jej granicach. Powinien ponadto przyczynić się do zapewnienia właściwych warunków, tak by przyciągnąć najlepszych zagranicznych naukowców do pracy badawczej w Europie,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

¹ Komunikat Komisji „Strategia mobilności dla Europejskiego Obszaru Badawczego” COM(2001) 331 z dnia 20 czerwca 2001 r. i rezolucja Rady 2001/C367/01.

² Komunikat Komisji „Naukowcy w Europejskim Obszarze Badawczym: jeden zawód, wiele karier” COM(2003) 436 z dnia 18 lipca 2003 r. i rezolucja Rady 2003/C282/01.

Artykuł 1

Niniejszym przyjmuje się program szczegółowy „Ludzie” dla działań Wspólnoty w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego, w tym demonstracji, zwany dalej „programem szczegółowym”, na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

Artykuł 2

Program szczegółowy wspiera działania w ramach części „Ludzie”, zachęcając do wyboru zawodu naukowca, wzmacniając ilościowo i jakościowo potencjał ludzki w zakresie badań i technologii w Europie, w tym także potencjał kobiet. Działania wspierające kształcenie i rozwój kariery naukowców, zwane „działaniami *Marie Curie*”, kładą nacisk na główne aspekty rozwijania umiejętności i kariery oraz na ściślejsze powiązania z systemami krajowymi.

Cele i ogólne kierunki tych działań zostały określone w załączniku.

Artykuł 3

Kwota uznana za niezbędną do realizacji programu szczegółowego wynosi 4 750 mln EUR, z czego nie więcej niż 6% jest przeznaczony na wydatki administracyjne Komisji.

Artykuł 4

1. Wszystkie działania badawcze przeprowadzane w ramach programu szczegółowego są prowadzone zgodnie z podstawowymi zasadami etycznymi.
2. W ramach niniejszego programu nie są finansowane następujące obszary badań:
 - działalność badawcza mająca na celu klonowanie ludzi w celach reprodukcyjnych,
 - działalność badawcza mająca na celu zmiany dziedzictwa genetycznego człowieka, które mogłyby spowodować dziedziczenie takich zmian¹,
 - działalność badawcza mająca na celu tworzenie ludzkich embrionów wyłącznie do celów badawczych lub w celu pozyskiwania komórek macierzystych, w tym także za pomocą przeniesienia jądra komórki somatycznej.
3. Badania przy wykorzystaniu ludzkich komórek macierzystych – zarówno dorosłych, jak i zarodkowych – mogą być finansowane w zależności od zawartości projektu naukowego oraz od ram prawnych zainteresowanego(-ych) państwa (państw) członkowskiego(-ich).

Wszystkie wnioski o finansowanie badań przy wykorzystaniu ludzkich zarodkowych komórek macierzystych zawierają w stosownych przypadkach informacje na temat środków w zakresie zezwoleń i kontroli, jakie zostaną przyjęte przez właściwe organy państw członkowskich, jak również informacje na temat zatwierdzenia lub zatwierdzeń w zakresie zgodności z zasadami etycznymi, które zostanie(-ą) udzielone.

¹ Badania związane z leczeniem nowotworu gruczołów płciowych mogą być finansowane.

Instytucje, organizacje i naukowcy podlegają rygorystycznemu systemowi zezwoleń i kontroli w zakresie pozyskiwania ludzkich zarodkowych komórek macierzystych, zgodnie z ramami prawnymi zainteresowanego(-ych) państwa (państw) członkowskiego(-ich).

4. Przegląd dziedzin badawczych wymienionych powyżej odbywa się w drugiej fazie niniejszego programu (2010–2013), z uwzględnieniem postępu naukowego.

Artykuł 5

1. Program szczegółowy jest realizowany przy pomocy systemów finansowania ustanowionych w załączniku III do programu ramowego.
2. Do niniejszego programu szczegółowego stosuje się zasady uczestnictwa i upowszechniania.

Artykuł 6

1. Komisja sporządza program prac do celów realizacji programu szczegółowego, określający bardziej szczegółowo cele i działania przedstawione w załączniku, system finansowania stosowany w odniesieniu do działań, których dotyczy zaproszenie do składania wniosków, oraz harmonogram realizacji.

2. Program prac uwzględnia odpowiednie działania w zakresie badań, kształcenia naukowców i rozwoju kariery naukowej prowadzone przez państwa członkowskie, państwa stowarzyszone oraz europejskie i międzynarodowe organizacje, oraz osiągnięcie europejskiej wartości dodanej, jak również wpływ na konkurencyjność przemysłu i znaczenie dla innych obszarów polityki wspólnotowej. Program jest uaktualniany w miarę potrzeb.
3. Wnioski dotyczące działań pośrednich w ramach systemów finansowania są oceniane, a projekty wybierane na podstawie następujących kryteriów przedstawionych w art. 15 ust. 1b zasad uczestnictwa i upowszechniania.
4. Program prac może określać:
 - a) organizacje, które otrzymują środki w formie składki członkowskiej;
 - b) działania wspierające na rzecz działań określonych podmiotów prawnych.

Artykuł 7

1. Komisja odpowiada za realizację programu szczegółowego.
2. Procedurę zarządzania ustanowioną w art. 8 ust. 2 stosuje się do przyjmowania następujących środków:
 - a) programu prac, o którym mowa w art. 6, w tym stosowanych systemów finansowania, treści zaproszeń do składania wniosków, jak i stosowanych kryteriów oceny i wyboru;

- b) zatwierdzenia finansowania działań, o których mowa w art. 2, gdy szacowana kwota wkładu wspólnotowego do niniejszego programu jest równa lub wyższa od 0,6 miliona EUR;
 - c) sporządzenia zakresu uprawnień dla ocen przewidzianych w art. 7 ust. 2 i 3 programu ramowego.
3. Procedurę regulacyjną ustanowioną w art. 8 ust. 3 stosuje się do zatwierdzania finansowania działań, w których są wykorzystywane embriony ludzkie i ludzkie zarodkowe komórki macierzyste.

Artykuł 8

1. Komisja jest wspierana przez Komitet.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, stosuje się art. 4 i 7 decyzji 1999/468/WE.
Okres przewidziany w art. 4 ust. 3 decyzji 1999/468/WE wynosi dwa miesiące.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, stosuje się art. 5 i 7 decyzji 1999/468/WE.
Okres przewidziany w art. 5 ust. 6 decyzji 1999/468/WE wynosi dwa miesiące.
4. Komisja regularnie informuje komitet o ogólnych postępach w realizacji programu szczegółowego, w szczególności przedstawia w odpowiednim czasie informacje na temat postępów we wszystkich działaniach w dziedzinie BRT proponowanych lub finansowanych w ramach niniejszego programu, zgodnie z załącznikiem II.

5. Komitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 9

Zadaniem Komisji jest zapewnienie niezależnego monitorowania, oceny i przeglądu, o których mowa w art. 7 decyzji w sprawie programu ramowego w przypadku działań przeprowadzanych w obszarach objętych programem szczegółowym.

Artykuł 10

Niniejsza decyzja wchodzi w życie trzeciego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 19 grudnia 2006 r.

W imieniu Rady

J. KORKEAOJA

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

CELE NAUKOWE I TECHNOLOGICZNE

OGÓLNE KIERUNKI TEMATÓW I DZIAŁAŃ

Wprowadzenie

O przewadze konkurencyjnej w nauce i technologii świadczą m.in. ilość i jakość zasobów ludzkich. Zwiększenie atrakcyjności Europy dla naukowców jest ogólnym celem strategicznym niniejszego programu, a zarazem niezbędnym warunkiem zwiększenia możliwości i osiągnięć Europy w badaniach naukowych i rozwoju technologicznym oraz konsolidacji i dalszego rozwoju europejskiej przestrzeni badawczej. Aby zrealizować ten cel, w całej Europie należy dążyć do osiągnięcia znacznego efektu ustrukturyzowania organizacji, skuteczności i jakości kształcenia naukowców, aktywnego rozwoju kariery naukowców, dzielenia się wiedzą przez naukowców między sektorami i organizacjami badawczymi, zwiększenia partnerstwa między przemysłem a nauką oraz silnego zaangażowania kobiet i naukowców na wczesnych etapach kariery w badania i rozwój.

Program będzie realizowany poprzez systematyczne inwestycje na rzecz ludzi, głównie przez spójny zestaw „działań *Marie Curie*”, biorąc pod uwagę w szczególności wartość dodaną dla Europy, efekt polegający na nadaniu struktury europejskiej przestrzeni badawczej. Działania te, przy wykorzystaniu doświadczeń z „działań *Marie Curie*” w ramach poprzednich programów ramowych, dotyczą rozwoju umiejętności i wiedzy naukowców na wszystkich etapach ich karier, od wstępnych szkoleń naukowców, skierowanych specjalnie do młodych ludzi, do rozwoju kariery i uczenia się przez całe życie w sektorach publicznym i prywatnym. Mobilność, zarówno międzynarodowa jak i międzysektorowa, jest podstawowym elementem tego programu. Zwiększenie mobilności naukowców oraz wzmocnienie zasobów instytucji przyciągających naukowców z innych państw członkowskich będzie wspierać centra doskonałości w całej Unii Europejskiej. Kluczowymi elementami wszystkich „działań *Marie Curie*” są również uznawanie doświadczeń nabytych w różnych sektorach i krajach oraz odpowiednie warunki pracy. Uruchomione zostaną specjalne działania promujące naukowców na wczesnym etapie kariery naukowej i wspierające wczesne etapy kariery naukowej, a także środki mające na celu ograniczenie zjawiska „drenażu mózgów”, takie jak na przykład granty służące reintegracji naukowców.

„Działania *Marie Curie*” są otwarte dla wszystkich dziedzin badań i rozwoju technologicznego przewidzianych w Traktacie. Wnioskodawcy samodzielnie wybierają dziedziny badań. Możliwe będzie jednak ukierunkowanie niektórych działań w ramach programu, np. w odniesieniu do dyscyplin naukowych i obszarów technologicznych, regionów uczestniczących, rodzajów organizacji badawczych i społeczności naukowej w celu uwzględnienia zmieniających się potrzeb Europy w zakresie kształcenia naukowców, mobilności, rozwoju kariery i dzielenia się wiedzą. Zapewniona będzie odpowiednia koordynacja z innymi częściami programu ramowego, w tym możliwość wspólnych zaproszeń do składania wniosków, tak by zapewniać kształcenie i mobilność w nowych obszarach badań i technologii.

Znaczny udział przedsiębiorstw, w tym MŚP, uznawany jest za kluczową wartość dodaną niniejszego programu. Wszystkie „działania *Marie Curie*” będą wspierać intensyfikację współpracy między przemysłem a uczelniami wyższymi na płaszczyźnie kształcenia naukowców, rozwoju kariery i dzielenia się wiedzą, z uwzględnieniem ochrony praw własności intelektualnej, natomiast jedno z działań będzie poświęcone w szczególności tworzeniu partnerstw i ścieżek rozwoju współpracy między przemysłem a uczelniami wyższymi, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP.

Wymiar międzynarodowy, będący podstawowym elementem zasobów ludzkich w dziedzinie badań i rozwoju w Europie, zostanie uwzględniony bez dyskryminacji w kontekście rozwoju kariery, jak również w kontekście wzmocnienia i wzbogacenia współpracy międzynarodowej naukowców i przyciągnięcia utalentowanych naukowców do Europy. Wymiar międzynarodowy zostanie włączony do wszystkich „działań *Marie Curie*” i będzie również przedmiotem niezależnych działań.

W odpowiedni sposób zostaną uwzględnione zasada zrównoważonego rozwoju i zasada równości mężczyzn i kobiet. Celem programu jest zapewnienie uwzględniania problematyki płci poprzez popieranie równych szans mężczyzn i kobiet we wszystkich „działaniach *Marie Curie*” i stosowanie najlepszych praktyk dotyczących udziału naukowców obu płci (wyznaczony cel: przynajmniej 40% kobiet wśród uczestników). Dodatkowo działania będą zaprojektowane w sposób umożliwiający naukowcom stabilny rozwój kariery i zapewniający odpowiednią równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej, a także w sposób ułatwiający im wznowienie kariery naukowej po przerwie. Ponadto w stosownych przypadkach działania w ramach niniejszego programu szczegółowego uwzględnią aspekty etyczne, społeczne, prawne i szersze aspekty kulturowe związane z prowadzonymi badaniami i ich potencjalnymi zastosowaniami, jak również społeczno-gospodarcze skutki rozwoju i prognozowania naukowego i technologicznego.

W celu pełnego wykorzystania europejskiego potencjału w zakresie zwiększenia atrakcyjności Europy dla naukowców „działania *Marie Curie*” stworzą konkretne synergie z innymi działaniami zarówno w ramach wspólnotowej polityki w dziedzinie badań, jak również z innymi działaniami prowadzonymi w ramach polityk wspólnotowych, np. edukacji, spójności i zatrudnienia. Będzie się także dążyć do osiągnięcia tego rodzaju synergii z działaniami prowadzonymi na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym. W części „Nauka w społeczeństwie” programu „Możliwości” przewidziane są działania służące połączeniu kształcenia naukowego z karierą naukową oraz prace naukowe i koordynacyjne w zakresie nowych metod kształcenia naukowego¹.

Aspekty etyczne

Podczas realizacji niniejszego programu szczegółowego oraz podczas działań badawczych z niego wynikających należy przestrzegać podstawowych zasad etycznych. Obejmują one między innymi zasady, które znalazły wyraz w Karcie Praw Podstawowych UE, w tym: ochronę godności osoby ludzkiej i życia ludzkiego, ochronę danych osobowych i prywatności, jak również ochronę zwierząt i środowiska zgodnie z prawem wspólnotowym i najnowszymi wersjami odpowiednich międzynarodowych konwencji, wytycznych i kodeksów postępowania, np. deklaracją helsińską, Konwencją Rady Europy o prawach człowieka i biomedycynie, podpisaną w Oviedo dnia 4 kwietnia 1997 r. oraz jej protokołami dodatkowymi, Konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka, Powszechną deklaracją w sprawie genomu ludzkiego i praw człowieka przyjętą przez UNESCO, Konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych o zakazie broni biologicznej i toksycznej (BTWC), Międzynarodowym traktatem o zasobach genetycznych roślin dla żywności i rolnictwa i odpowiednimi rezolucjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).

¹ W celu ułatwienia realizacji programu, w odniesieniu do każdego posiedzenia komitetu ds. programu zgodnie z porządkiem obrad, Komisja pokryje, zgodnie z ustalonymi przez siebie wytycznymi, wydatki poniesione przez jednego przedstawiciela z państwa członkowskiego, jak i jednego eksperta doradcy z państwa członkowskiego dla tych punktów porządku obrad, w sprawie których państwo członkowskie wymaga skorzystania z wiedzy specjalistycznej.

Uwzględnione zostaną także opinie Europejskiej Grupy Doradców ds. Skutków Etycznych Biotechnologii (1991–1997) i opinie Europejskiej Grupy ds. Etyki w Nauce i Nowych Technologiach (od 1998 r.).

Zgodnie z zasadą pomocniczości i biorąc pod uwagę różnorodność koncepcji istniejących w Europie, uczestnicy projektów badawczych muszą stosować się do obowiązującego prawodawstwa, uregulowań i zasad etycznych w krajach, w których będą prowadzone badania. W każdym przypadku obowiązują przepisy krajowe i żadne badania, które miałyby być prowadzone w danym państwie członkowskim lub innym państwie, a są w danym państwie członkowskim lub w tym innym państwie zabronione, nie będą wspierane z funduszy wspólnotowych.

W stosownych przypadkach przed rozpoczęciem działań w zakresie badań i rozwoju technologicznego podmioty prowadzące projekty badawcze muszą uzyskać stosowną zgodę odpowiednich krajowych lub lokalnych komisji etycznych. Komisja będzie również dokonywać systematycznej oceny etycznej w przypadku wniosków dotyczących kwestii delikatnych z etycznego punktu widzenia lub jeśli aspekty etyczne nie zostały w odpowiedni sposób uwzględnione. W szczególnych przypadkach oceny etycznej można dokonać w trakcie realizacji projektu.

Nie będzie finansowana działalność badawcza, która jest zabroniona we wszystkich państwach członkowskich.

Protokół w sprawie ochrony i dobrostanu zwierząt dołączony do Traktatu wymaga, aby przy formułowaniu lub wdrażaniu wspólnotowych polityk, także w zakresie badań naukowych, Wspólnota w pełni uwzględniała wymogi dotyczące dobrostanu zwierząt. Dyrektywa Rady 86/609/EWG z dnia 24 listopada 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych¹ wymaga, aby wszystkie doświadczenia zmierzały do uniknięcia niepokoju, niepotrzebnego bólu i cierpienia oraz aby wszystkie doświadczenia wykorzystywały jak najmniejszą liczbę zwierząt, angażowały zwierzęta o najniższym stopniu wrażliwości neurofizjologicznej, powodowały jak najmniej bólu, cierpienia, niepokoju i trwałych uszkodzeń. Zmiany dziedzictwa genetycznego zwierząt i klonowanie zwierząt można brać pod uwagę jedynie, gdy cele są uzasadnione z etycznego punktu widzenia, a istniejące warunki zapewniają dobrostan zwierząt i przestrzeganie zasad różnorodności biologicznej.

Podczas realizacji niniejszego programu Komisja będzie w sposób umożliwiający uwzględnienie wszelkich zmian regularnie monitorowała postępy naukowe oraz przepisy krajowe i międzynarodowe.

Badania nad kwestiami etycznymi związanymi z rozwojem naukowo-technicznym będą prowadzone w części „Nauka w społeczeństwie” w ramach programu szczegółowego „Możliwości”.

¹ Dz.U. L 358 z 18.12.1986, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2003/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 230 z 16.9.2003, str. 32).

Działania

Wspierane będą następujące „działania *Marie Curie*”:

– **Kształcenie początkowe naukowców**

Działanie to wspiera kształcenie początkowe naukowców, zwykle ukierunkowane na pierwsze cztery lata ich kariery (lub jego odpowiednik w przypadku pracy na część etatu) i maksymalnie jeden dodatkowy rok, jeżeli jest to konieczne do ukończenia kształcenia początkowego. Celem działania jest poprawa perspektyw rozwoju zawodowego naukowców w sektorze publicznym i prywatnym oraz zwiększenie tym samym atrakcyjności karier naukowych w oczach młodych naukowców przez ponadnarodowy mechanizm sieciowy, ukierunkowany na ustrukturyzowanie wysokiej jakości potencjału państw członkowskich i państw stowarzyszonych w zakresie początkowego kształcenia naukowców w obu sektorach.

Działanie będzie realizowane przez wspieranie wybranych w drodze konkursu sieci komplementarnych z różnych państw zaangażowanych w kształcenie naukowców. Przewiduje się wsparcie dla najlepszych naukowców na początku kariery, by umożliwić im przyłączenie się do istniejących zespołów badawczych. Sieci te oparte będą na wspólnych programach kształcenia naukowców, odpowiadających jasno określonym potrzebom w zakresie kształcenia w wyznaczonych obszarach naukowych i technologicznych przy odpowiednim uwzględnieniu obszarów interdyscyplinarnych i nowo powstających dziedzin ponaddiscyplinarnych. Przedmiotem programów kształcenia będą w szczególności rozwój i zwiększenie kompetencji naukowców na początkowym etapie ich karier. Kształcenie będzie się głównie koncentrować na wiedzy naukowej i technologicznej przez prowadzenie badań w ramach indywidualnych projektów oraz będzie uzupełnione modułami kształcenia obejmującymi odpowiednie umiejętności i kompetencje, np. w dziedzinie zarządzania i finansowania projektów i programów badawczych, praw własności intelektualnej i innych metod wykorzystywania wyników badań, przedsiębiorczości, aspektów etycznych, komunikacji i interakcji ze społeczeństwem.

Wspólny program kształcenia naukowców powinien być spójny w zakresie norm jakości oraz należyce uwzględniać ustalenia dotyczące nadzoru i mentoringu. Wspólny program kształcenia powinien wykorzystywać komplementarne kompetencje uczestników sieci, w tym przedsiębiorstw, jak również inne synergie. Wymaga on wzajemnego uznawania jakości kształcenia oraz, jeżeli to możliwe, dyplomów i innych przyznawanych certyfikatów. Szczególna uwaga zostanie poświęcona problemom związanym z długoterminowym zatrudnieniem naukowców.

Za zasadnicze w ramach tego działania uważa się pośrednie i bezpośrednie zaangażowanie organizacji z różnych sektorów, w tym uczestnictwo (przewodnictwo) przedsiębiorstw prywatnych w odnośnych dziedzinach. W niniejszym działaniu mogą brać udział pojedyncze organizacje badawcze lub organizacje badawcze współpracujące na zasadzie partnerstwa, jeżeli w sposób jasny wykazano, że konieczne elementy programu kształcenia naukowców zostały we właściwy sposób uwzględnione we współpracy z szerszą grupą partnerów, nienależących formalnie do sieci.

Wsparcie Wspólnoty w ramach niniejszego działania obejmowałoby:

- zatrudnianie naukowców na początku ich kariery w celu kształcenia,
- możliwość utworzenia katedr w instytucjach szkolnictwa wyższego lub równoważnych stanowisk dla doświadczonych naukowców w innych instytucjach badawczych i przedsiębiorstwach w celu transferu nowej wiedzy i wzmocnienia nadzoru nad naukowcami na początku kariery kształconymi w ramach sieci;
- spotkania w ramach sieci i organizację krótkich szkoleń (konferencji, letnich szkół i specjalistycznych kursów szkoleniowych) dostępnych zarówno dla uczestników z sieci, jak i naukowców spoza niej.

– **Kształcenie przez całe życie i rozwój kariery**

Działanie to jest adresowane do doświadczonych naukowców znajdujących się na różnych etapach kariery i ma na celu zwiększenie zróżnicowania ich indywidualnych kompetencji przez zdobywanie wielo- i interdyscyplinarnych umiejętności lub doświadczeń międzysektorowych. Celem jest wspieranie naukowców w osiągnięciu lub umacnianiu ich pozycji na niezależnym stanowisku kierowniczym np. szefa zespołu badawczego, profesora lub innego wyższego stanowiska w instytucji szkolnictwa lub przedsiębiorstwie. Działanie to będzie wspierać naukowców we wznowieniu kariery naukowej po przerwie i w reintegracji naukowców, którzy kontynuują karierę naukową w państwach członkowskich i państwach stowarzyszonych, w tym również w ich kraju pochodzenia, po pobycie w innym państwie.

Naukowcy, do których skierowane jest to działanie, powinni mieć doświadczenie w dziedzinie badań naukowych odpowiadające co najmniej czterem latom pracy na pełny etat lub mieć doktorat; ponieważ działanie jest ukierunkowane na kształcenie przez całe życie i rozwój kariery, oczekuje się jednak, że naukowcy będą mieć zwykle dłuższe doświadczenie.

Działanie będzie realizowane przez:

- (i) wspieranie indywidualnych ponadnarodowych wewnątrz europejskich stypendiów przyznawanych bezpośrednio na poziomie wspólnotowym najlepszym lub najbardziej obiecującym naukowcom z państw członkowskich i państw stowarzyszonych na podstawie wniosku złożonego przez naukowców wspólnie z organizacjami przyjmującymi;

- (ii) współfinansowanie regionalnych, krajowych lub międzynarodowych programów w dziedzinie kształcenia naukowców i rozwoju kariery pod warunkiem spełnienia kryterium europejskiej wartości dodanej, przejrzystości i otwartości; w drodze konkursu wybierane będą istniejące lub nowe regionalne, krajowe i międzynarodowe programy finansowania ukierunkowane na cele wyznaczone dla niniejszego działania, których podstawą jest mobilność inicjowana przez naukowców. W ramach programów naukowcy ubiegający się o finansowanie powinni być wybierani na zasadzie otwartej rywalizacji i na podstawie indywidualnych osiągnięć, w oparciu o międzynarodową ocenę ekspertów i bez ograniczeń związanych z miejscem pochodzenia lub miejscem wyjazdu. Oczekuje się, że programy te będą oferować beneficjentom końcowym odpowiednie warunki pracy.

Wnioskodawcy wybierający opcję współfinansowania odegrałyby kluczową rolę we wzmacnianiu możliwości badawczych w zakresie zasobów ludzkich w swoich krajach. Z reguły byłyby to organizacje należące do jednej z poniższych kategorii:

- urzędowe podmioty publiczne odpowiedzialne za finansowanie i zarządzanie programami stypendialnymi, np. ministerstwa, krajowe komitety badawcze, ośrodki lub agencje badawcze;
- inne publiczne lub prywatne podmioty, w tym duże organizacje badawcze finansujące lub zarządzające programami stypendialnymi, posiadające urzędowe upoważnienie lub uznane przez władze publiczne, np. agencje ustanowione przez rządy na mocy prawa prywatnego realizujące misję służby publicznej, organizacje charytatywne itd.;
- podmioty międzynarodowe, które w ramach swoich zadań zarządzają porównywalnymi programami na poziomie europejskim.

W odniesieniu do opcji współfinansowania Wspólnota będzie w pierwszej kolejności wspierać finansowo stypendia spełniające wymagania i zgodne z celami niniejszego działania, szczególnie pod względem ponadnarodowej mobilności. Międzynarodowa rywalizacja między naukowcami pozostanie kluczowym elementem zapewniającym jak najwyższą jakość badań prowadzonych w ramach tego działania.

Od początku równoległe stosowane będą oba sposoby realizacji, na początku współfinansowanie na ograniczoną skalę, tak by zdobyć potrzebne doświadczenie. W trakcie realizacji programu ramowego zostanie przeprowadzona ocena skutków stosowania obu sposobów, na podstawie której określone zostaną opcje realizacji pozostałej części programu.

– **Partnerstwa i ścieżki rozwoju między przemysłem a uczelniami wyższymi**

Działanie to ma na celu utworzenie i wspieranie dynamicznych ścieżek rozwoju współpracy między publicznymi organizacjami badawczymi a prywatnymi przedsiębiorstwami komercyjnymi, w tym w szczególności małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz tradycyjnym przemysłem wytwórczym. Działania będą oparte na długoterminowych programach współpracy służących zwiększeniu mobilności między sektorami, transferu wiedzy i dzielenia się nią (w tym na temat zarządzania projektami, zarządzania prawami własności intelektualnej i rozwoju produktów), jak również wspieraniu wzajemnego zrozumienia różnych kontekstów kulturowych i wymaganych w obu sektorach umiejętności.

Działanie będzie realizowane w sposób elastyczny, między innymi w oparciu o dobre wzorce partnerstwa między przemysłem a uczelniami wyższymi w całej UE, przez programy współpracy między organizacjami z obu sektorów, pochodzącymi z co najmniej dwóch różnych państw członkowskich lub państw stowarzyszonych, i będzie wspierać interakcje na poziomie zasobów ludzkich. Wsparcie Wspólnoty przyjmie co najmniej jedną z poniższych form:

- oddelegowanie personelu między sektorami w ramach partnerstwa w celu wzmocnienia współpracy międzysektorowej,
- przyjmowanie doświadczonych naukowców rekrutowanych spoza partnerstwa do pracy na czas określony w obu sektorach,
- spotkania w ramach sieci i organizowanie warsztatów i konferencji wzmacniających doświadczenia międzysektorowe i wymianę wiedzy w celu dotarcia do większej liczby personelu w obu sektorach,
- w przypadku MŚP – wkład na rzecz drobnego wyposażenia związanego z ich udziałem we współpracy.

– **Wymiar międzynarodowy**

Wymiar międzynarodowy, będący podstawowym elementem zasobów ludzkich w dziedzinie badań i rozwoju w Europie, będzie przedmiotem działań szczegółowych związanych zarówno z rozwojem kariery naukowców europejskich, jak również ze wzmacnianiem międzynarodowej współpracy naukowców.

Rozwój kariery naukowców z państw członkowskich i państw stowarzyszonych będzie wspierany przez:

- (i) międzynarodowe stypendia na pobyt za granicą z obowiązkiem powrotu, przeznaczone dla doświadczonych naukowców w ramach kształcenia przez całe życie i zróżnicowania kompetencji w celu nabycia przez nich nowych umiejętności i wiedzy;
- (ii) granty przyznawane z tytułu powrotu i międzynarodowe granty na reintegrację przeznaczone dla doświadczonych naukowców po powrocie z zagranicy. W ramach tego działania wspierane będzie także łączenie w sieć pracujących za granicą naukowców z państw członkowskich i państw stowarzyszonych, aby aktywnie informować ich i angażować w rozwój Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Międzynarodowa współpraca naukowców będzie wspierana w następujący sposób:

- (i) międzynarodowe stypendia przyjazdowe mające na celu przyciągnięcie wysoko wykwalifikowanych naukowców z państw trzecich do państw członkowskich i państw stowarzyszonych w celu pogłębienia przez nich wiedzy na rzecz Europy oraz rozbudowania kontaktów na wysokim szczeblu. Naukowcy z krajów rozwijających się lub z tzw. „wschodzących gospodarek” mogą korzystać ze wsparcia obejmującego fazę powrotu. Wspierane będzie także łączenie w sieci naukowców z państw trzecich pracujących w państwach członkowskich i państwach stowarzyszonych w celu ustrukturyzowania i rozwoju ich kontaktów ze swoimi regionami.

- (ii) partnerstwa między kilkoma organizacjami badawczymi w Europie oraz jedną lub więcej organizacjami w:
- państwach objętych europejską polityką sąsiedztwa,
 - państwach, z którymi Wspólnota podpisała porozumienie o współpracy naukowo-technicznej.

Na podstawie wspólnych programów wsparcie Wspólnoty będzie przyznawane na krótkie wymiany naukowców początkujących i doświadczonych naukowców, na organizację konferencji przynoszących wzajemne korzyści i inne wydarzenia, jak również na rozwój systematycznej wymiany dobrych praktyk mających bezpośredni wpływ na kwestie dotyczące zasobów ludzkich w dziedzinie badań i rozwoju.

Działania te będą realizowane w sposób zgodny z międzynarodowymi inicjatywami podejmowanymi w ramach programów „Współpraca” i „Możliwości”.

– **Działania szczegółowe**

W ramach wspierania procesu tworzenia prawdziwego europejskiego rynku pracy dla naukowców zostanie zrealizowany spójny zestaw działań towarzyszących, które mają służyć usuwaniu przeszkód dla mobilności i poprawie perspektyw rozwoju kariery naukowej w Europie. Celem tych działań będzie w szczególności zwiększenie świadomości zainteresowanych stron i społeczeństwa, w tym poprzez przyznawanie nagród *Marie Curie*, pobudzenie i wspieranie działań na poziomie państw członkowskich i uzupełnianie działań wspólnotowych. Działania szczegółowe będą także obejmowały środki zachęty dla instytucji publicznych promujących mobilność, jakość i status zatrudnionych naukowców, jeśli działania takie spełniają kryteria europejskiej wartości dodanej, otwartości i przejrzystości.

ZAŁĄCZNIK II

Informacje, które Komisja ma przekazać zgodnie z art. 8 ust. 5

1. Informacje o działaniach pozwalające monitorować każdy wniosek przez całą drogę administracyjną, którą przebywa, w szczególności:
 - złożone wnioski;
 - rezultaty oceny każdego z wniosków;
 - umowy o dotacje;
 - zakończone działania.
2. Informacje o wynikach wszystkich wezwań do składania wniosków i realizacji działań, obejmujące w szczególności:
 - wyniki wszystkich wezwań;

- wynik negocjacji umów o dotacje;
- realizację działań, w tym dane dotyczące płatności i rezultaty działań.

3. Informacje o realizacji programu, w tym stosowne informacje na poziomie programu ramowego, programu szczegółowego i każdego działania.

Te informacje (w szczególności dotyczące wniosków, ich oceny i umów o dotacje) powinny być przekazywane w jednolitej formie, o jasnej strukturze, odczytywanej i przetwarzanej elektronicznie, dostępnej w systemie IT dotyczącym sprawozdawczości oraz umożliwiającej łatwą analizę danych.
